

Weet wat er speelt. Nieuwsbrief 9

Stichting VPSG –advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdienst en zingeving

Nieuwe Groenmarkt 8, 2011 TW Haarlem

023 5328222 www.vpsg.nl

banknummer: 39 00 70

Aankondiging: Elke twee jaar organiseert de VPSG een conferentie over een actueel thema. Deze keer pakken we het thema Seksueel misbruik en de media op. Naar aanleiding van recente ervaringen van een predikant, een kerkbestuur en van onszelf. Voor je het weet staat er een televisieploeg bij de kerkdeur. Ben je daarop voorbereid? Opgeven vanaf nu!

CONFERENTIE op 25 november 2013, 12.30 – 17.30 uur te Haarlem

Is spreken goud en zwijgen zilver? De rol van de media bij seksueel misbruik- dilemma's en handvatten

Seksueel misbruik is geen thema waar gemakkelijk over gepraat wordt. “Zwijgen is goud”, zegt het spreekwoord. Door grote zedenzaken en -schandalen is er in de media veel aan de orde geweest. “Is spreken goud en zwijgen zilver?”

Je wordt onverwacht gebeld door de redactie van een radio/tv-programma om commentaar te leveren op de terugkeer van een veroordeelde zedendelinquent, een gemeentelid. Of bij een naaste collega is kinderporno gevonden. Wat heb jij als pastor of wat heeft de kerk hierover te zeggen? Ga je meewerken aan een programma of duik je weg? Of, je wilt het zwijgen rond (je eigen) seksueel misbruik doorbreken en je thema graag zelf in de pers brengen. Hoe pak je dat aan? Loop je niet het risico gebruikt te worden voor de scoringsdrift van media? Welke gevolgen heeft een optreden in de media? Hoe vallen die te sturen? Wat betekent optreden in de media voor slachtoffers, wat voor andere betrokkenen? Hoe werken media eigenlijk? Hoe kan je er gebruik van maken voor je eigen doel?

Een conferentie waarin we de nuance en verdieping zoeken met behulp van (ervaring-) deskundigen.

Programma:

12.30 Inloop + inschrijven voor workshop

13.00 Start programma

13.10 Schets van de dilemma's. **Verbindend Theater door pH5.nu** (www.ph5.nu) De spelers en muzikant van pH5.nu onderzoeken de effecten van spreken en zwijgen in de media en gaan in gesprek met de aanwezigen om ervaringen te delen en de dilemma's zichtbaar te maken.

14.00 Podiumgesprek met **Asha ten Broeke**, columniste van Trouw/Volkskrant verwerkte haar eigen ervaring van verkrachting in een column en kreeg daarop veel positieve en negatieve reacties. www.ashatenbroeke.nl en **André Lubbers**, in zijn jeugd misbruikt in een Rooms-katholieke instelling, inmiddels al jaren psychotherapeut, behandelaar van manlijke slachtoffers, veelvuldig optredend in de media. www.traumabehandeling.nl

14.50 Hoe werken de media? **Ewoud Nysingh**, communicatieadviseur, www.nysingh.nu

15.00 Mededelingen Kort muzikaal intermezzo op basblokfluit en dwarsfluit

15.10 Pauze

15.30 Workshops:

1. Slachtoffers van seksueel misbruik: wat willen zij graag zien in de media? Wat willen zij graag brengen in de media? Wat zijn hun ervaringen? Tips en trucs. Met **Annemie Knibbe-van Dijck**, **VPKK- Vrouwenplatform Kerkelijk Kindermisbruik**, www.vpkk.nl

2. Hoe je eigen belang dienen via media? Kleine mediatraining. **Ewoud Nysingh**.

3. Kansen voor kerken. Waar sta je voor? Dilemma's: duiken of doen? Wat zijn de gevolgen van een van beide keuzes? Vergeving en tweede kans, veel gehoord, wat kan je ermee? Praktijkcasus door **Bart Molenaar** (diaken in West-Grafdijk) en **Jeannette Deenik-Moolhuizen** (dominee en projectleidster VPSG).

4. In gesprek met... **Henriëtte Smit** is onderzoeksjournalist voor de IKON en werkte onlangs aan het programma Spraakmakende Zaken met Paul Rosenmöller over seksueel misbruik in de Protestantse Kerken. Wat komt er bij een programma kijken, waar liggen (ethische) grenzen, wat zijn de reacties?

16.45 Plenair

17.15 Afronding en vertrek

Praktische informatie:

Plaats: Doopsgezinde kerk, Frankestraat 24, 2011 HV Haarlem

Kosten: € 50 - € 30 - €15 naar draagkracht. Liefst vooraf betalen op banknummer 390070, t.n.v.

Stichting VPSG te Haarlem o.v.v. Conferentie

Opgeven voor 18 november 2013 met voorkeur workshop bij j.deenik@vpsg.nl

Deze conferentie wordt georganiseerd in het kader van het project 'Weet wat er speelt' gericht op deskundigheidsbevordering rond seksueel misbruik en godsdienst. Dit project wordt financieel mogelijk gemaakt door een solidariteitsbijdrage van de gezamenlijke religieuzen in Nederland via KNR – Projecten in Nederland en Stichting J.C. Ruigrok. U kunt op de hoogte blijven via de digitale nieuwsbrieven van het project, aanmelden via j.deenik@vpsg.nl

Toelichting

De VPSG wordt regelmatig benaderd door de redacties van Tv-programma's om mee te werken aan een programma over seksueel misbruik. Ook al hebben we aanvankelijk een goed gesprek over de materie, het draait er vrijwel altijd op uit dat ons gevraagd wordt een

slachtoffer 'te leveren'. Wij praten er dan steeds weer over wat daarvan de consequenties zouden zijn. We willen toch zo graag dat er openheid is over seksueel misbruik? Onlangs werden we ook ingeschakeld door een kerkenraadslid van een dorp waar een zedendelinquent uit de gevangenis was teruggekeerd. De kerkenraad was benaderd om in een Tv-uitzending te antwoorden op vragen als: wat vindt de kerk hiervan? En: moet een dader een tweede kans krijgen? Hij moet toch worden vergeven? Ook zagen we al eerder reporters bij de uitgang van kerken staan om mensen om commentaar te vragen over seksueel misbruik binnen Rooms-katholieke organisaties. Iedereen kan er dus zomaar voor komen te staan.

De vraag is dan wat je gaat doen, meewerken of wegduiken. Maar wat zijn de consequenties van die keuze? Wat is het beeld dat je (ongewild) neerzet? Hoe kan je je goed voorbereiden op een interview of andere bijdrage? Wat willen media en hoe werken ze?

Vrouwenplatform kerkelijk kindermisbruik VPKK

Naar aanleiding van het eerste onderzoek van de Commissie Deetman naar seksueel misbruik van jongens in Rooms-katholieke instellingen werd de lotgenotenorganisatie KLOKK opgericht. In het onderzoek bleef het fysieke geweld onderbelicht, maar ook het seksueel en ander fysiek alsmede psychisch geweld tegen meisjes. De Tweede Kamer heeft Deetman opgedragen onderzoek te doen naar dit geweld tegen meisjes. In maart is het rapport hiervan gepubliceerd.

Inmiddels hebben vrouwen een aparte lotgenotenorganisatie opgezet: het Vrouwenplatform kerkelijk kindermisbruik. Zij organiseerden op 20 april een lotgenotendag. Na verschijnen van het laatste rapport Deetman had VPKK al teleurgesteld gereageerd. Niet alleen waren een aantal meldingen van vrouwen geheel of gedeeltelijk onjuist in het rapport opgenomen, ook het misbruik door geestelijken in gezinnen of parochies was zeer onderbelicht gebleven. De VPKK heeft dat ook aan Commissie en Vaste Kamercommissie voor veiligheid en justitie(de opdrachtgever) gerapporteerd. Tijdens de lotgenotendag werd dit alles nog eens aangevuld en bevestigd door aanwezige vrouwen. Ook de periode dat vrouwen hun melding aan de Commissie konden melden werd bekritiseerd: slechts veertig dagen in de zomer/vakantietijd, zonder dat er veel publiciteit aan was gewijd.

De VPKK riep vrouwen die slachtoffer zijn geweest op zich alsnog te melden bij de VPKK. Zij maken hiervan een nieuwe publicatie. Zie ook de website www.vpkk.nl.

Monument voor slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk

Op stille zaterdag 2013 heeft de bisschop van Antwerpen in de Onze Lieve Vrouwe kathedraal van Antwerpen een monument onthuld voor slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk.

Het kunstwerk *Esse est percepti* (*Bestaan is gezien worden*), gemaakt door Ingrid Rosschaert lijkt op een doopjurk of een kleine bruidsjurk. Het is gemaakt van gebroken en gemalen glas.

In zijn dankwoord voor het kunstwerk dat werd aangeboden door de *Werkgroep mensenrechten in de kerk* ging bisschop Johan Bonny in op het kunstwerk. Waar is het kind gebleven dat in die jurk paste? Is het als een vogel weggevloden? Weg uit de kindertijd omdat iemand daaraan niet meer herinnerd wilde worden? Het beeld is versteend, iemand wilde er niet meer in wonen. Maar het lijkt ook licht uit te stralen. Dat contrasteert met de duisternis waarvoor de drager van het kleed op de vlucht ging. De bisschop eindigde met te zeggen dat de onthulling niet zo maar op Stille Zaterdag plaats vond, een dag tussen het verdriet van Goede Vrijdag en de vreugde van Pasen:

‘Met dit beeld willen **we** aan de slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk een vaste plaats geven in de herinnering en de bezinning van onze christelijke gemeenschap. We willen hun verhalen verbinden met de hoop die in ons leeft: dat uit gelukkige kinderen de menslievendheid van God onder ons zal blijven stralen.’

Zie voor de complete tekst www.werkgroepmensenrechtenindekerk.be

Christelijk Gereformeerde Kerken, Nederlands Gereformeerde Kerken, Vrijgemaakte Gereformeerde Kerken.

Deze drie wat zwaardere protestantse kerken hebben inmiddels samen een organisatie opgericht die zich bezighoudt met seksueel misbruik in pastorale relaties, alsook met preventie. Ze hebben een meldpunt opgericht [J](#), een klachtencommissie ingesteld, vertrouwenspersonen voor gemeenten en

classes aangesteld en getraind, en een protocol voor kerkenraden ten behoeve van een goede afhandeling gemaakt. www.meldpuntmisbruik.nl

Ook de Oud Gereformeerde Gemeente heeft in zijn synodevergadering in juni een Protocol inzake seksueel misbruik in pastorale relaties vastgesteld. Er werd ook een klachten- en beroepcommissie ingesteld. Er wordt gewerkt aan een gezamenlijk meldpunt met andere kerken uit de orthodox gereformeerde gezindte zoals bijvoorbeeld de Hersteld Hervormden.

Anonieme seksverslaafden SA Nederland

Seksverslaving is als vorm van verslaving misschien nieuw voor pastores. Maar ook seks kan een middel zijn dat mensen gebruiken om isolement, gevoelsarmoede en spanning te verminderen, om conflicten op te lossen, macht te verkrijgen en te ontsnappen, of om zichzelf een (vals) gevoel van emotionele en spirituele veiligheid te geven.

Vormen van deze verslaving zijn overmatige masturbatie, promiscuïteit, overspel, fantasie, porno-kijken, afhankelijkheidsrelaties. Op een gegeven moment wordt het hele leven beheerst door lust en wordt alles daaraan afgemeten. Vaak levert dit schuldgevoelens, zelfhaat, wroeging, leegte en pijn op. Ex-verslaafden zeggen dat dat ze steeds dieper in zichzelf werden gedreven, weg van echte liefde en intimiteit. Ze leerden nooit wat echte verbondenheid met een ander is omdat ze verslaafd waren aan het onechte.

Sinds vier jaar bestaat er in navolging aan de AA, Anonieme alcoholisten, de SA Nederland, Sexaholics Anonymous. Volgens het zelfde Twaalf stappenplan bestaan er nu groepen in een aantal steden. Met elkaar en voor elkaar werken zij aan een herstelprogramma voor mensen die hun seksuele zelfdestructieve denken en gedrag willen stoppen. Dikwijls is het wel noodzakelijk om hiernaast gerichte therapie te volgen.

Deze vorm van verslaving komt veel vaker voor dan we denken! En precies zoals bij andere verslavingen onder alle rangen en standen, in alle bevolkingsgroepen, alle beroepen en leeftijden. En, mannen en vrouwen. Isolatie en ontkenning zijn de grootste bedreiging. Zie www.sa-nederland.nl contact, informatie en foldermateriaal ook via info@sa-nederland.nl

Contactgroep onterechte beschuldigingen COB

Onterecht te worden beschuldigd van seksueel overschrijdend gedrag is vreselijk en heeft dikwijls grote consequenties. Ook als in een rechtszaak een beschuldigde wordt vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs blijft er vaak iets bij mensen hangen. Soms wordt ook tijdens het onderzoek een beschuldigde al behandeld als dader. Iemand heeft geen strafblad, maar de zaak blijft in de politiedossiers en dit kan bij sollicitaties soms een rol gaan spelen.

Een groot goed in ons rechtssysteem is dat iemand onschuldig is totdat schuld is bewezen. Er is nu een wetsvoorstel in de maak waarbij de bewijslast wordt omgekeerd in geval van beschuldiging van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat is een slechte zaak omdat een dergelijke (valse) beschuldiging kan worden ingezet in bijvoorbeeld een arbeidsconflict.

Aandacht voor seksueel misbruik en de slachtoffers daarvan is zeker goed, maar ter zake kundig en professioneel optreden bij aanklachten is in het voordeel van alle betrokkenen.

info@valsbeschuldigd.org daar ook een Handreiking voor onterecht beschuldigen.

Kwaliteitskader Voorkomen seksueel geweld in de jeugdzorg vastgesteld.

Dit kwaliteitskader is de eerste vrucht van de Commissie Rouvoet die is ingesteld nadat de Commissie Samson verleden jaar met zijn rapport over seksueel misbruik in de jeugdzorg is gekomen.

In het kwaliteitskader staan richtlijnen om seksueel misbruik te voorkomen en hoe te handelen wanneer seksueel misbruik zich voordoet.

Serie interviews Trouw

Asha ten Broeke beschreef op 21 januari in haar column hoe ze op haar achttiende werd verkracht door de vriend van haar vriendje. Ze kreeg daar veel reacties op van allerlei aard. Ook van een aantal vrouwen die moed hadden gekregen hun eigen verhaal te doen.

In Nederland is een op de negen vrouwen ooit in haar leven verkracht. Een op de drie vrouwen maakt seksueel geweld mee. Zoals bekend is de meerderheid van de daders iemand uit de directe omgeving.

In aansluiting op de column heeft Asha ten Broeke vanaf 15 juni in een serie van vijf vrouwen uitvoerig geïnterviewd over hun verkrachting. Daaruit blijkt maar weer dat het gaat om 'gewone' vrouwen, die gewoon vlak bij ons leven. En die we tegenkomen in werk, onze straat, onze kerk. En dat verkrachting iets is wat iedereen kan overkomen.

Wel of geen aangifte doen?

In 2012 hebben 1297 vrouwen aangifte gedaan van verkrachting. De politie denkt zelf dat dit slechts het topje van een ijsberg is. Het WODC berekende eerder dat het werkelijke aantal verkrachtingen acht maal zo hoog is. In 85% van de aangiften was de dader een bekende van het slachtoffer. Vaak vond de verkrachting plaats in de eigen woning.

Ook als slachtoffers bij de politie een melding doen van aanranding of verkrachting adviseert de politie niet altijd tot een aangifte. Wel worden slachtoffers in een gesprek voorgelicht over de consequenties van aangifte en eventuele rechtszaak, die voor slachtoffers zeer belastend kan zijn. Slachtofferhulp Nederland adviseert slachtoffers juist wel om aangifte te doen. Zij achten dat belangrijk vanwege de erkenning en om te voorkomen dat een dader meer slachtoffers maakt.

Frozen kids

Frozen kids is een documentaire van Cees Franke waarin mannen die als kind slachtoffer zijn geweest van seksueel misbruik aan het woord komen. Zonder effectbejag, haast emotioneel vertellen zij hun verhaal. Hoe zij niet konden ontkomen aan de greep van vader/moeder, oom/tante, leraar of lerares. Het taboe op slachtofferschap van mannen en jongens is nog groter dan die van vrouwen en meisjes. Maar de gevolgen zijn even ingrijpend. 'Ik heb in de rest van mijn leven vaak "ja" gezegd waar ik "nee" bedoelde'. En vrouwen die pleger zijn? Bovendien denken veel mensen dat jongens en mannen toch altijd zin in seks hebben. Met deze documentaire wil de maker het onderwijs bereiken en slachtoffers duidelijk maken dat zij er niet alleen voor staan. Via de website is de DVD van de film te bestellen en is de maker te boeken voor een lezing.

Nieuwe boeken

Met dit boek wil de schrijfster, professioneel droomanalist en incestslachtoffer, het taboe rondom seksueel misbruik helpen doorbreken. In het boek vertelt zij hoe de door haar opgetekende dromen haar de waarheid lieten zien over hoe zij als kind seksueel werd misbruikt door een familielid. Een waarheid die jarenlang heeft gesluimerd en grote impact had op alle facetten van haar leven, totdat de herinneringen uiteindelijk werden hervonden. Zij begeleidt lotgenoten om terug in hun kracht te komen en spreekt op colleges voor psychologiestudenten aan de Erasmus Universiteit over haar hervonden herinneringen.

ISBN 978 90 77478 35 6 prijs € 19,50 Het boek is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van de VSK

Marianne Vollenhoven Grenzeloos bestaan. Over de weg uit een incestverleden.

Wie wil begrijpen hoe het kan dat iemand pas op latere leeftijd tot de conclusie komt als kind te zijn misbruikt moet dit boek lezen. In het eerste deel beschrijft de auteur hoe zij opgroeide in een predikantsgezin. De vader is een nogal streng gelovige man. Over seksualiteit wordt niet gesproken. Pas als getrouwde vrouw en moeder overkomen haar een aantal heftige ervaringen die beelden uit haar kindertijd terugbrengen. Veel therapie, volharding en liefdevolle steun van haar man en kinderen helpen haar een weg te vinden uit deze gruwelijke waarheid. Blijft de pijn van het moeten opgeven van veel illusies. Ook de rol van de moeder is heel herkenbaar beschreven. Een gezin met een geheim in opperste verwarring.

Hoewel het boek soms wat te veel uitweidt wordt goed duidelijk welke verwarrende rol geloof en theologie kunnen spelen voor slachtoffers, zeker wanneer de pleger predikant is. Van belang ook is om te zien hoe deze dader geloof en theologie inzet om zijn slachtoffer monddood te maken en zichzelf een rad voor ogen te draaien.

Marianne Vollenhoven heeft een moedige daad verricht door met dit boek te komen.

ISBN 9789048428250 Free Musketeers, Zoetermeer

Mantel der liefde

Henrieke Groenwold

Het leven van de jonge Hanna, de hoofdpersoon in *Mantel der liefde*, wordt geregeerd door angst voor Gods oordeel. Wanneer zij volwassen is geworden, realiseert zij zich dat deze angst nog altijd de basis vormt voor een deel van haar keuzes. Zo zwijgt zij over wat zij als kind heeft meegemaakt. Als dertiger buitelen de herinneringen, die zij probeert te ontkennen, nog altijd over haar heen. Tot de vraag zich aandient wat vrijheid waard is.

Hanna staat model voor vrouwen die te maken hebben (gehad) met godsdienstmanipulatie en/of seksueel misbruik binnen de orthodox protestantse kring. Hanna bestaat niet echt, maar vrouwen als Hanna bestaan zeker wel.

Met een nawoord van Hilde Bakker van MOVISIE en een aanbeveling van Wim Visser.

Onder de titel *Misbruikt door een kind van God* stond er op 3 juli een interview met Henrieke Groenwold in Trouw. Daarin benadrukt ze dat slachtoffers van seksueel misbruik in orthodox-protestantse kring vaak nog eenzamer zijn dan elders. De loyaliteit jegens mensen met gezag is daar nog groter, zeker als het om een ambtsdrager gaat. Een slachtoffer wordt gewoonweg niet geloofd. Maar iemand die slachtoffer is komt ook zelf in de knoei met geloofsboodschappen als ‘eert uw vader en uw moeder’, of ‘God ziet alles’ of eisen om te vergeven.

[Lees hier de eerste hoofdstukken van Mantel der liefde.](#)

ISBN: 9789491583193 € 18,90

aan- en afmelden voor deze Nieuwsbrief via j.deenik@vpsg.nl bij Jeannette Deenik-Moolhuizen

Stichting VPSG- advies en ondersteuning bij vragen rond seksueel geweld, godsdienst en zingeving.
www.vpsg.nl.